

ONDERZOEK ONDER
JONGEREN
IN ROOSENDAAL
DEEL 2:
ALGEMEEN BEELD

Bureau Criminaliteitspreventie
J.E. Bruinink en A.G. van Dijk
Amsterdam, 7 november 1989

INHOUDSOPGAVE

	Pagina:
1 Inleiding	1
2 Samenstelling onderzoekspopulatie	3
2.1 Steekproeftrekking en response	3
2.2 Vergelijking met totale Roosendaalse jongerenpopulatie	4
2.3 Betrouwbaarheid resultaten	6
3 Algemeen beeld van de Roosendaalse jeugd	7
4 Criminaliteit	11
4.1 Mate waarin jongeren bepaalde delicten plegen	11
4.2 Achtergronden van criminaliteit	13
4.3 Slachtofferschap van criminaliteit	15
5 School	17
5.1 Beschrijving schoolsituatie van leerlingen naar schooltype	17
5.2 Relaties tussen schoolsituatie en probleemgedrag	20
6 Positie op de arbeidsmarkt	23
6.1 Werkende jongeren	23
6.2 Aansluiting schoolcarrière op het werk	25
6.3 Werkloze jongeren	27
7 Vrije tijdsbesteding	29
8 Conclusies	31

1 INLEIDING

Het onderzoek onder Roosendaalse jongeren vindt plaats in het kader van het project bestuurlijke preventie van criminaliteit en bestaat uit drie delen.

In 1988 heeft het eerste deel van het onderzoek onder jongeren plaatsgevonden. Voor dit eerste deel is een groep van 78 jongeren geïnterviewd, waarvan op voorhand verwacht werd, dat een belangrijk deel van deze jongeren tot een probleemgroep behoorde. Een probleemgroep in de zin van slechte ervaringen met school, werk en vrijetijdsbesteding en participatie in criminaliteit. De rapportage van dit eerste deel van het onderzoek is in september 1988 verschenen.

Het tweede deel van het onderzoek onder jongeren beoogt een beeld te geven van de Roosendaalse jeugd als geheel, waarbij de volgende vragen centraal staan:

- 1 In welke mate worden door Roosendaalse jongeren bepaalde vormen van criminaliteit gepleegd en met welke factoren (ondermeer alcohol- en drugsgebruik) houden de verschillende vormen van criminaliteit verband?
- 2 Hoe verloopt de schoolcarrière van Roosendaalse jongeren en welke problemen doen zich daarin voor?
- 3 Hoe is de positie op de arbeidsmarkt van Roosendaalse schoolverlaters?
- 4 Hoe brengen Roosendaalse jongeren hun vrije tijd door en welke wensen hebben zij ten aanzien van de mogelijkheden tot vrijetijdsbesteding in Roosendaal?

Om deze vragen te beantwoorden is voorjaar 1989 een schriftelijke vragenlijst toegestuurd aan een aselechte steekproef van ■ jongeren van 15 tot en met 21 jaar; deze vragenlijst is door 229 jongeren ingevuld geretourneerd.

In het derde deel van het onderzoek (dat begin 1990 wordt uitgebracht) worden de uitkomsten van de beide eerste delen met elkaar vergeleken en aangevuld met informatie uit een aantal interviews met sleutelpersonen. Op basis hiervan wordt besloten met aanbevelingen voor een jongeren gericht beleid.

Leeswijzer

De rapportage van dit tweede deel van het onderzoek is als volgt opgebouwd:

- In hoofdstuk 2 wordt beschreven hoe de steekproeftrekking voor de enquête onder jongeren in zijn werk is gegaan. Vervolgens wordt nagegaan in hoeverre de groep jongeren die de vragenlijst heeft geretourneerd een representatieve afspiegeling vormt van de totale Roosendaalse jeugd.
- In hoofdstuk 3 wordt een algemeen beeld geschetst van de onderzoeksresultaten.
- In hoofdstuk 4 staat de eerste onderzoeksvraag centraal. Tevens wordt ingegaan op de vraag in welke mate Roosendaalse jongeren zelf slachtoffer worden van bepaalde vormen van criminaliteit.

- In hoofdstuk 5 komt de tweede onderzoeksvraag aan de orde. Er wordt aandacht besteed aan de schoolsituatie voor verschillende schooltypes. Tevens wordt nagegaan in hoeverre bepaalde problemen op school verband houden met alcoholgebruik en het plegen van criminaliteit.
- In de hoofdstukken 6 en 7 worden achtereenvolgens de derde en vierde onderzoeksvraag beantwoord.
- In hoofdstuk 8 wordt besloten met de belangrijkste conclusies.

2 SAMENSTELLING ONDERZOEKSPOPULATIE

2.1 Steekproeftrekking en response

Bij de steekproeftrekking zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd;

- De te selecteren jongeren moeten minimaal 15 jaar en maximaal 21 jaar zijn.
- In het onderzoek moeten, gelet op de doelstellingen, afzonderlijke uitspraken gedaan kunnen worden over schoolgaande jongeren, werkende jongeren en werkloze jongeren. De volgende twee uitgangspunten zijn hiervan afgeleid.
- De netto response moet minimaal op 200 verwerkbare vragenlijsten liggen. Gelet op het feit dat - uit kostenoverwegingen - gekozen is voor een schriftelijke enquête, zal de steekproef minimaal twee keer zo groot moeten zijn.
- De verdeling ten aanzien van de maatschappelijke positie van de te selecteren jongeren moet een goede afspiegeling vormen van de totale hoeveelheid schoolgaande, werkende en werkloze jongeren. Alleen moet de groep werkloze jongeren iets oververtegenwoordigd zijn, omdat zij anders te klein zou zijn om zinvolle uitspraken over te kunnen doen.
- De steekproeftrekking dient zo te geschieden dat de anonimiteit van de jongeren gewaarborgd blijft.

Om te trachten aan deze voorwaarden te voldoen is als volgt te werk gegaan. De afdeling Bevolking van de Gemeente Roosendaal heeft aselect 600 adressen en namen van Roosendaalse jongeren getrokken en op sticker gezet.

Deze 600 stickers zijn naar het Gewestelijk Arbeids Bureau gegaan alwaar men de namen van de werkloze jongeren (voorkomend in het bestand van het GAB) eruit heeft gehaald. Dit bestand van ongeveer 60 werkloze jongeren is door het GAB aangevuld tot 100 namen en adressen van werkloze jongeren¹. De resterende stickers (ongeveer 540) zijn naar de Afdeling Onderwijs gegaan alwaar de schoolgaande jongeren (ongeveer 360) uit het bestand zijn afgezonderd. De stickers die daarna nog over zijn gebleven bevatten dus namen en adressen van werkende jongeren (ongeveer 180).

Response

Mei 1989 zijn de volgende aantallen enquêtes uitgestuurd:

- door het GAB aan 70 werkloze jongeren;
 - door de gemeente aan 240 scholieren en 120 werkende jongeren.
- Deze eerste ronde leverde een niet geheel onverwacht beeld op.

¹ Deze aanvulling werd noodzakelijk geacht, omdat vooraf werd verwacht dat de response onder werkloze jongeren lager zou liggen dan bij de overige jongeren.

De response onder scholieren lag verreweg het hoogst: van de uitgezette enquêtes kwamen er 159 terug (een response van 66%). Van de werkende jongeren zijn 34 enquêtes retour ontvangen (28%) en van de werkloze jongeren slechts 12 enquêtes (17%). Om het aantal werkende en werkloze jongeren in de onderzoekspopulatie te vergroten zijn in juni de resterende vragenlijsten (ongeveer 60 naar werkende jongeren en 30 naar werkloze jongeren) verzonden. Hiervan zijn er respectievelijk 15 en 4 retour ontvangen. Dit bracht de response voor werkende jongeren op 49 vragenlijsten (27%) en voor werkloze jongeren op 16 vragenlijsten (16%).

Het aantal te verwerken vragenlijsten voor werkloze jongeren bleef daarmee nog ruimschoots te laag. Er is daarom nogmaals door het GAB een selectie van 40 werkloze jongeren gemaakt. Deze jongeren ontvingen september 1989 een brief waarin zij gevraagd werden om mee te werken aan het onderzoek. Om dat te doen moesten zij het onderzoeksbureau opbellen om een afspraak te maken voor het invullen van een vragenlijst in een buurthuis in Roosendaal. Voor het invullen van deze lijst zouden zij f 25,- ontvangen. Ook dit lokkertje bleek niet te werken. Slechts 5 jongeren maakten een afspraak en uiteindelijk kwam er 1 opdagen².

2.2 Vergelijking met totale Roosendaalse jongerenpopulatie

Op 31-12-1989 zag de verdeling naar leeftijd en geslacht van de Roosendaalse jeugd er als volgt uit:

Tabel 2.1: Verdeling naar leeftijd en geslacht Roosendaalse jongeren van 15-21

Leeftijd	Jongens		Meisjes		Totaal	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%
15	429	13	380	13	809	13
16	381	12	375	13	756	12
17	475	15	434	15	909	15
18	460	14	462	15	922	14
19	520	16	456	15	976	15
20	509	16	478	16	987	16
21	458	14	415	14	873	14
Totaal	3232	100	3000	100	6232	100

De verdeling naar leeftijd en geslacht binnen de onderzoekspopulatie is weergegeven in tabel 2.2.

² Op de dag dat de vragenlijsten zijn ingevuld, zijn nog wel een aantal andere jongeren in het buurthuis benaderd. Geen van hen bleek echter werkloos te zijn.

Tabel 2.2: Leeftijdsverdeling onderzoekspopulatie

Leeftijd	Jongens		Meisjes		Totaal	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%
15	18	17	15	13	33	15
16	22	20	21	17	43	19
17	20	19	19	16	39	17
18	17	16	30	25	47	20
19	24	22	24	20	48	22
20	5	5	9	8	14	6
21	1	1	1	1	2	1
Totaal	107	100	119	100	226	100

NB: van drie respondenten was leeftijd of geslacht onbekend.

Uit de vergelijking van tabel 2.1 en 2.2 blijkt dat vooral de 'oudere' jongeren (van 20 en 21 jaar) duidelijk ondervertegenwoordigd en de overige leeftijdsgroepen oververtegenwoordigd zijn.

Voorts zijn meisjes in de onderzoekspopulatie licht oververtegenwoordigd.

De verdeling naar de nationaliteit van de Roosendaalse jongeren en onze onderzoekspopulatie is weergegeven in de volgende tabel.

Tabel 2.3: Verdeling naar nationaliteit

	Roosendaalse jongeren- populatie van 15 tot 21		Onderzoeks- populatie	
	abs.	%	abs.	%
Nederlands	5803	93	206	90
Marokkaans	259	4	11	5
Overige nationaliteiten	170	3	12	5
Totaal	6232	100	229	100

Uit deze tabel kan worden opgemaakt dat met name de categorie overige nationaliteiten in het onderzoek iets oververtegenwoordigd is.

De verdeling naar maatschappelijke positie van alle Roosendaalse jongeren (van 15 - 21 jaar) is niet exact aan te geven, maar ziet er ongeveer als volgt uit:

- Schoolgaand 60%
- Werkend 30%
- Werklozen 10%

De verdeling binnen de onderzoekspopulatie is weergegeven in tabel 2.4.

Tabel 2.4: Maatschappelijke positie onderzoekspopulatie

	Aantal jongeren	
	abs.	%
schoolgaand	159	69
werkend	49	21
werkloos	17	8
onbekend	5	2
Totaal	229	100

Hieruit blijkt dat scholieren duidelijk oververtegenwoordigd zijn en werkende jongeren en werkloze jongeren ondervertegenwoordigd. Gelet op de ondervertegenwoordiging van de leeftijdsgroepen 20 en 21 binnen de onderzoekspopulatie is dit ook logisch.

2.3 Betrouwbaarheid resultaten

Op basis van de in 2.1 en 2.2 gepresenteerde gegevens kunnen de volgende conclusies over de betrouwbaarheid van de resultaten van het onderzoek worden gedaan.

- Er is sprake van een selectieve response: schoolgaande jongeren hebben de vragenlijst vaker beantwoord dan werkende jongeren en deze op hun beurt weer vaker dan werkloze jongeren.
De onderzoeksresultaten die betrekking hebben op de groep scholieren zijn dan ook betrouwbaarder dan de resultaten voor de groep werkende jongeren, en deze zijn op hun beurt weer betrouwbaarder dan de resultaten van de groep werkloze jongeren. Voor deze laatste groep geldt bovendien dat deze te klein is om zinvolle uitspraken te kunnen doen over bepaalde samenhangen tussen variabelen.
- Bij de interpretatie van de resultaten van de onderzoeksgroep als geheel dient te worden bedacht dat de onderzoekspopulatie op bepaalde punten niet representatief is voor de totale populatie van Roosendaalse jongeren van 15 tot 21 jaar. De scholieren zijn oververtegenwoordigd en de werkende jongeren en de werkloze jongeren ondervertegenwoordigd; in samenhang hiermee zijn de 'jongere' jongeren oververtegenwoordigd en de 'oudere' jongeren ondervertegenwoordigd.

3 ALGEMEEN BEELD VAN DE ROOSENDAALSE JEUGD

In dit hoofdstuk zal aan de hand van een twaalfstal items een algemeen beeld worden geschetst van de Roosendaalse jeugd. Deze items, die variëren van leeftijd, oordeel uitgaansleven tot druggebruik, zullen één voor één aan bod komen. Voor elk item zal bovendien een uitsplitsing plaatsvinden naar een drietal variabelen, te weten schoolgaand, werkend en werkloos, zodat onderlinge verschillen tussen deze drie variabelen kunnen worden aangegeven. Vanzelfsprekend wordt daarmee ook steeds het totaalbeeld voor alle jongeren uit de steekproef weergegeven.

In totaal hebben 229 jongeren aan de enquête meegewerkt, verdeeld over 159 scholieren, 48 werkende jongeren, 17 werkloze jongeren en 5 onbekend. Daarbij dient opgemerkt te worden dat het aantal werkloze jongeren zeer gering is, waardoor de uitspraken van deze groep weinig betrouwbaar zijn.

Een compleet overzicht van de twaalf items is te vinden in bijlage 1, tabellen bij hoofdstuk 3.

Leeftijd

De leeftijd van de onderzoekspopulatie ligt tussen de 15 en 21 jaar. De leeftijdsklassen 15 en 16 jaar komen nagenoeg helemaal op rekening van scholieren. Werkende en werkloze jongeren bevolken daarentegen weer meer de hogere leeftijdsklassen, namelijk die van 20 en 21 jaar.

Geboorteland

Van de onderzochte groep Roosendaalse jongeren is 90% in Nederland geboren. Van de overige (oorspronkelijke) nationaliteiten maken de Marokkanen de helft uit, waarbij kwantitatief gezien de meeste onder de scholieren vallen.

Thuiswonend/uitwonend

Verreweg het merendeel van de Roosendaalse jongeren woont (nog) bij beide ouders. Opvallend is dat ten opzichte van de werkende jongeren en de scholieren de werkloze jongeren relatief gezien meer één-ouder gezinnen kennen. Werkenden en werkloze jongeren wonen over het algemeen iets vaker zelfstandig.

Opleidingsniveau

Wat betreft opleidingsniveau wijken de schoolgaande, de werkende en werkloze jongeren niet veel van elkaar af. Werkende en werkloze jongeren met een wat hogere opleiding (VWO of HBO) zijn wel ondervertegenwoordigd ten opzichte van hun schoolgaande 'collega's'. Opvallend is dat van de werkloze jongeren meer dan de helft een lagere of middelbare beroepsopleiding achter de rug heeft.

Spijbelgedrag

Meer dan driekwart van de onderzochte groep zegt nooit te spijbelen. Voor scholieren komt zelfs een nog gunstiger waarde naar voren (83%). Opvallend is dat de jongeren die op het moment werk hebben, vroeger meer spijbelden dan de schoolgaanden nu (37% respectievelijk 17%). Een verschil in sexe valt niet te constateren: er wordt evenveel door jongens als meisjes gespijbeld.

Doorbrennen vrije tijd uit/thuis

De vrije tijd wordt door ongeveer de helft van de onderzochte groep Roosendaalse jongeren evenveel thuis als buitenshuis doorgebracht. Van de resterende helft brengt iets meer dan een kwart de vrije tijd meestal thuis door en iets minder dan een kwart buitenshuis. Werkende en werkloze jongeren spenderen over het algemeen hun vrije uurtjes wat meer buitenshuis dan de schoolgaande jeugd.

Bezoek buurt/clubhuis

In totaal heeft 66% van de jongeren nog nooit een dergelijke gelegenheid bezocht, terwijl nog eens 14% zegt er tegenwoordig niet meer te komen. Merkwaardig is, dat op dit moment 94% van de werkloze jongeren niet (meer) in een buurt- of clubhuis komt, aangezien zij toch (waarschijnlijk) de meest beschikbare tijd hiervoor hebben.

Frequentie uitgaan

Van de onderzochte groep jongeren blijkt 37% zelden uit te gaan. Ongeveer de helft gaat tussen de één keer per maand en één keer per week uit in Roosendaal, terwijl 10% van de jongeren twee keer in de week uitgaat. Slechts 2% blijkt meer dan twee keer per week het centrum op te zoeken. Uitsplitsing naar werkend, werkloos en schoolgaand laat ongeveer hetzelfde beeld zien. Werkende en werkloze jongeren gaan wel wat frequenter uit dan scholieren.

Oordeel uitgaansleven

Het oordeel over het uitgaansleven in Roosendaal laat voor de drie verschillende groepen jongeren een verschillend beeld zien. Van het totaal aantal werkloze jongeren vindt 65% het uitgaansleven in Roosendaal niet uitgesproken gezellig of vervelend. Slechts 12% blijkt het uitgaansleven wel gezellig te vinden. Wat de werkende jongeren betreft is het merendeel ook neutraal in zijn oordeel over het uitgaansleven (46%), maar bijna éénderde vindt het uitgaansleven ronduit vervelend. Scholieren zijn weer wat positiever in vergelijking tot de werkende jongeren. Van deze groep vindt 23% het uitgaansleven gezellig en 37% "het wel gaan".

Dat 21% van het totaal aantal jongeren geen oordeel weet te geven over het uitgaansleven, vindt zijn oorsprong in het feit dat zij zelden of nooit uitgaan in Roosendaal.

Uitgaven tijdens uitgaan

Het uitgavepatroon verschilt ook duidelijk per categorie jongeren. Werkende jongeren hebben meer geld te besteden en dat brengen ze ook in praktijk: ongeveer éénderde geeft tussen de 50 en 100 of zelfs meer dan 100 gulden (!) uit tijdens het uitgaan (ter vergelijking: dezelfde uitgaveklasse bevat geen werkloze jongeren en slechts 3% schoolgaande jongeren).

De uitgave tijdens uitgaan van werkloze jongeren ligt voor 90% tussen de 10 en 50 gulden. Scholieren blijken nog minder uit te geven: 80% besteedt niet meer dan 25 gulden tijdens het uitgaan.

Alcoholgebruik

Driekwart van de jongeren gebruikt nooit of minder dan één keer per week alcohol: 34% drinkt nooit en 41% drinkt minder dan eens per week. Daarnaast drinkt 21% tussen de één en drie keer per week, 4% meer dan 3 keer per week en 1% iedere dag alcohol. Opvallend is het hoge percentage werkloze jongeren dat zegt nooit alcohol te gebruiken (53%).

Alcohol wordt door evenveel jongens als meisjes genuttigd. Jongens drinken wel vaker en ook meer alcohol. Het is niet zo dat degenen die veel drinken (meer dan 10 glazen alcohol op een avond) dit over het algemeen ook vaak doen (meer dan 3 keer per week).

Wanneer de mate van alcoholgebruik in beschouwing wordt genomen, dan blijkt dat de werkende jongeren het meest drinken: 34% drinkt gemiddeld meer dan 6 glazen alcohol tijdens een avondje stappen (Ter vergelijking: werkloze jongeren 24% en schoolgaande jongeren 13%). Meer dan 10 glazen alcohol op een (uitgaansavond) wordt door 8% van alle jongeren gedronken.

Overigens betreft het voornamelijk bier (60%) en cocktails (16%). Aan de onderzocht groep jongeren is ook gevraagd of ze wel eens onder invloed rijden of zich laten meerijden met iemand die (teveel) gedronken heeft.

Van alle 'uitgaanders' gaat éénderde ($n=46$) met eigen auto of rijdt mee met een vriend(in). Van deze groep zegt 7% regelmatig, 7% een enkele keer en 86% nooit onder invloed te rijden c.q. mee te rijden met iemand die (teveel) gedronken heeft.

Druggebruik

Het druggebruik onder de onderzochte groep Roosendaalse jongeren is als volgt: Softdrugs worden door 97% nooit gebruikt, door 2% minder dan één keer per maand en door 1% tussen de één en vier keer per week.

Harddrugs worden door geen van de 229 ondervraagde jongeren gebruikt.

4 CRIMINALITEIT

In paragraaf 4.1 wordt een overzicht gegeven van de mate waarin de Roosendaalse jongeren bepaalde delicten plegen. Paragraaf 4.2 gaat in op de achtergronden van criminaliteit. Slachtofferschap van criminaliteit komt in paragraaf 4.3 aan de orde. Daarin zal ook worden nagegaan of er een verband bestaat tussen slachtofferschap en het plegen van delicten.

Een overzicht van niet in dit hoofdstuk opgenomen relevante tabellen is te vinden in bijlage 1, tabellen bij hoofdstuk 4.

4.1 Mate waarin jongeren bepaalde delicten plegen

In de enquête zijn vragen opgenomen die betrekking hebben op de volgende delicten:

- vechtpartijen;
- vernielingen;
- fietsdiefstal;
- winkeldiefstal;
- diefstal uit auto.

Het blijkt dat 39% van de Roosendaalse jongeren wel eens één of meer van de onderzochte delicten heeft gepleegd (af te leiden uit tabel 4.2).

Dit resultaat is nagenoeg gelijk aan het percentage dat naar voren kwam uit onderzoek onder jongeren in Venlo (zie Junger-Tas 1983). In deze gemeente; die qua grootte vergelijkbaar is met Roosendaal bleek 40% ooit één of meer vormen van veel voorkomende criminaliteit te hebben gepleegd.

Allereerst de **vechtpartijen**. Van alle jongeren heeft 60% wel eens meegemaakt dat er gevochten wordt, waarvan iets minder dan een derde zelfs regelmatig. Het aantal jongeren wat daadwerkelijk betrokken is geweest bij een vechtpartij ligt beduidend lager. Zo'n 2% van de jongerenpopulatie (dit zijn 4 jongeren) zegt regelmatig bij een vechtpartij betrokken te zijn geweest, terwijl 14% (32 jongeren) soms (al dan niet gewild) participeert in een vechtpartij. Een totaal derhalve van 36 jongeren, waarvan 24 jongens en 12 meisjes.

Van deze 36 jongeren is het voor 13 jongeren langer dan een half jaar geleden gebeurd. Slechts 6 jongeren zijn het afgelopen jaar meer dan drie keer bij een vechtpartij betrokken geweest.

Op de vraag hoe zo'n vechtpartij nu ontstaat, antwoord meer dan de helft (19 jongeren) dat deze wordt uitgelokt, terwijl 40% (14 jongeren) aangeeft dat zoiets onduidelijk is.

Opmerkelijk is dat de helft van de vechtpartijen voor sluitingstijd (ongeveer 2 uur) heeft plaatsgevonden en 28% na sluitingstijd. De overige 22% wist zich het niet meer te herinneren.

Tenslotte nog iets over de plaats waar vechtpartijen zich afspelen. In 56% van de gevallen is dit (gewoon) op straat, maar in 42% vindt een vechtpartij plaats in een discotheek of café.

Vernielingen

Van het totaal aantal jongeren heeft de helft wel eens meegemaakt dat **anderen** wat vernielden. Echter, **zelf** wordt er door de onderzochte groep jongeren weinig vernield, getuige de 9% (22 jongeren) die regelmatig (1%) of soms (8%) vernielingen aanricht. Het laatste half jaar is dat door 6 jongeren nooit, door 13 jongeren één tot twee keer gebeurd en door 3 jongeren meer dan twee keer gebeurd.

Overigens komen de vernielingen bijna allemaal op conto van jongens: 20 van de 22 vernielers zijn van het mannelijk geslacht. De vernielingen vinden in bijna driekwart van de gevallen plaats na het uitgaan op weg naar huis. Als belangrijkste **reden** wordt 'het met de groep meedoen' genoemd (9 jongeren), gevolgd door teveel gedronken (6 jongeren) en verveling (4 jongeren).

Fietsdiefstal

Door 12% van de onderzochte groep Roosendaalse jongeren is ooit een fiets gestolen, oftewel 28 jongeren, verdeeld over 20 jongens en 8 meisjes. Hiervan hebben er 5 (18%) zich regelmatig schuldig gemaakt aan dit vergrijp. Binnen het laatste half jaar is dit door 4 jongeren niet gedaan, door 12 één tot twee keer en door 5 meer dan twee keer.

Winkeldiefstal

Het aantal winkeldiefstallen ligt ten opzichte van het aantal fietsdiefstallen duidelijk hoger. In totaal heeft 26% (58 jongeren, waarvan 32 jongens en 26 meisjes) van de Roosendaalse jongeren wel eens wat uit een winkel meegenomen zonder te betalen. Slechts 3% (2 jongeren) zegt dit regelmatig te doen tegen 97% soms.

Van de 58 jongeren hebben er 42 het laatste half jaar **nooit** een winkeldiefstal gepleegd. Daarnaast hebben 12 jongeren het laatste half jaar één tot twee keer iets gestolen uit een winkel en 4 jongeren meer dan twee keer.

Diefstal uit auto

In totaal zeggen 8 (7 jongens en 1 meisje) van de 229 Roosendaalse jongeren (3%) dat ze wel eens ingebroken hebben in een auto. Drie van hun blijken dat regelmatig te doen en vijf soms.

Opmerkelijk is wel dat alle 8 het laatste half jaar actief zijn geweest: 3 hebben er in die tijd één tot twee keer ingebroken en 5 drie tot vier keer.

Wanneer voorgaande delictpercentages worden afgezet tegen de percentages die naar voren komen in een onderzoek naar ontwikkeling van de jeugdcriminaliteit (zie Junger - Tas en Kruisink, 1987), dan ontstaat voor de delicten geweld tegen personen, vernieling, winkel- en diefstal het volgende beeld:

Tabel 4.1: Delinquentie (laatste half jaar!) in Roosendaal en kleine steden* in %.

Delict	Roosendaal (N = 229)	Kleine Steden** (N = 280)
geweld tegen personen	10	19
vernieling	7	12
winkeldiefstal	7	8
fietsdiefstal	7	4
*= het betreft hier gegevens over het (school)jaar 1985-1986 en jongeren in de leeftijdscategorie van 12 tot 18 jaar. **= afgeronde percentages		

Het blijkt dat Roosendaal (als kleine stad) over het algemeen beter scoort dan het gemiddelde (de kleine steden)³. Alleen het percentage daders van fietsdiefstal ligt in Roosendaal hoger.

4.2 Achtergronden van criminaliteit

Om enig inzicht te krijgen in de achtergronden van criminaliteit, wordt een onderscheid gemaakt in drie groepen:

- jongeren die geen enkele vorm van criminaliteit hebben opgegeven;
- jongeren die alleen vechtpartijen/vernielingen plegen;
- jongeren die vermogenscriminaliteit plegen (al dan niet in combinatie met vechtpartijen/vernielingen).

Voor deze drie groepen wordt er nagegaan of er verband bestaat tussen het plegen van delicten en:

- de variabele schoolgaand/werkend/werkloos;
- een aantal van de items die in hoofdstuk 3 aan de orde zijn geweest.

Allereerst het verband tussen de 3 onderscheiden groepen jongeren en schoolgaand/werkend/werkloos. Tabel 4.1 geeft een overzicht.

³ Overigens komen eind januari in een nieuwe rapportage recentere cijfers over kleine steden (schooljaar 1987-1988) beschikbaar, waarvan min of meer al bekend is dat deze beduidend (!?) lager liggen.

Tabel 4.2: Type delict naar schoolgaand, werkend en werkloos

type delict	scholier		werkend		werkloos		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
vechtpartijen/ vernielingen	25	16	19	40	2	12	46	21
vermogensdelict	47	30	18	38	5	29	70	31
geen delict	110	69	16	33	11	65	137	61

Uit de tabel blijkt dat relatief gezien de werkende jongeren zowel de meeste vechtpartijen/vernielingen als vermogensdelicten plegen. Vooral ten aanzien van het delict vechtpartijen/vernielingen is het verschil duidelijk zichtbaar: 40% van de werkende jongeren (tegenover 16% van de scholieren en 12% van de werkloze jongeren⁴) vecht en/of vernielt wel eens wat. Overigens is de verticale som van de percentages bij de categorieën scholier, werkend, werkloos en totaal meer dan 100%. Dit komt door de groep jongeren die zowel vermogensdelicten als vechtpartijen/vernielingen plegen.

Vervolgens is nagegaan of er een samenhang bestaat tussen het plegen van criminaliteit en een aantal belangrijke items uit hoofdstuk drie, te weten leeftijd, opleidingsniveau, spijbelen, frequentie uitgaan en alcoholgebruik.

Allereerst **leeftijd**. Zowel het aantal vechtpartijen/vernielingen als het aantal vermogensdelicten neemt toe naarmate de leeftijd van de jongeren toeneemt. Jongeren in de leeftijd van 18 jaar plegen de meeste vechtpartijen/vernielingen (35%) waarna met het toenemen van de leeftijd het aantal vechtpartijen en vernielingen enigszins afneemt. Bij vermogensdelicten is het verband sterker: tot de leeftijd van 20 jaar nemen dat soort delicten toe (max. 45%).

Ten aanzien van het **opleidingsniveau** blijkt voor het algemeen vormend onderwijs dat jongeren met een MAVO-opleiding (achter de rug) de meeste vechtpartijen/vernielingen veroorzaken: 34% van de MAVO opgeleiden heeft wel eens wat vernield en/of gevochten. Voor de HAVO en VWO-opgeleide zijn de percentages respectievelijk 15% en 6%. Voor het beroepsonderwijs zijn de HBO-ers koploper (33%), gevolgd door LBO (24%) en MBO (20%).

Van de jongeren die vermogensdelicten plegen is de kans het grootst dat het een jongere is met een HAVO-opleiding (40%) of MBO-opleiding (39%). Opvallend is dat jongeren met een MAVO-opleiding in tegenstelling tot vechtpartijen/vernielingen hier geen koploper zijn maar juist hekkensluiters (23%).

⁴ Aangezien het slechts 17 werkloze jongeren betreft, kan aan dit percentage echter weinig waarde worden gehecht.

Tussen **spijbelen** en criminaliteit is een verband aanwezig. Van de spijbelaars heeft 29% gevochten en/of vernield en 41% een vermogensdelict gepleegd, tegenover niet spijbelaars respectievelijk 18% en 29%.

Wat betreft **frequentie uitgaan** blijkt dat hoe vaker men uitgaat, hoe groter de kans is dat er wat wordt vernield en of gevochten. Dezelfde samenhang geldt voor vermogensdelicten: 48% van de jongeren die twee of meer dan 2 keer per week uitgaan hebben wel eens wat gestolen tegenover 27% van de jongeren die zelden of nooit uitgaan.

Tenslotte het **alcoholgebruik**.

Het aantal vernielingen/vechtpartijen neemt relatief gezien toe naarmate men vaker alcohol gebruikt: van de jongeren die zelden of nooit alcohol drinken maakt 8% zich schuldig aan vechtpartijen/vernielingen, van degenen die minder dan eens per week drinken 25%, die tussen de één en drie keer per week drinken 28% en die meer dan drie keer in de week drinken 44%. Tussen vermogensdelicten en alcoholgebruik is het verband minder duidelijk. Van de jongeren die zelden of nooit alcohol drinken maakt 21% zich schuldig aan een vermogensdelict, die minder dan één keer per week drinken 38% en die tussen de één en drie keer per week drinken 34%. Merkwaardig is dat van de jongeren die meer dan 3 keer per week in het borrelglasje kijkt niemand een vermogensdelict heeft gepleegd.

4.3 Slachtofferschap van criminaliteit

Aan de Roosendaalse jongeren is ook gevraagd of ze zelf wel eens slachtoffer zijn geworden van de delicten vernieling, fietsdiefstal of diefstal uit auto.

Van 89 van de 229 jongeren (40%) is wel eens wat vernield. In 26% van de gevallen is dit **niet** het afgelopen half jaar gebeurd en in 66% van de gevallen één tot twee keer. De overige 8% is het afgelopen half jaar drie of meer keer slachtoffer geworden van het delict vernieling.

Het aantal jongeren waarvan wel eens een fiets is gestolen is 93 oftewel 41% van het totaal. Het afgelopen half jaar is dit bij 48% nooit, bij 48% één tot twee keer en bij 4% meer dan twee keer gebeurd.

Binnen de onderzochte groep Roosendaalse jongeren zijn 29 jongeren in het bezit van een auto. Bij vier van deze jongeren (14%) is er wel eens ingebroken in de auto, waarbij 3 jongeren hebben opgegeven dat dit één of meer keer in het afgelopen half jaar is gebeurd.

Jongens zijn over het algemeen iets vaker slachtoffer van de delicten vernieling, fietsdiefstal of diefstal uit auto dan meisjes.

Tot slot is nog gekeken naar een mogelijk verband tussen slachtofferschap en het plegen van delicten. Daarbij is gekeken naar de delicten vernieling en fietsdiefstal⁵.

Ten aanzien van het delict vernieling blijkt 67% van de jongeren die zelf wat heeft vernield ook slachtoffer te zijn geweest van dat delict. Van de jongeren die niets vernield hebben blijkt 36% ooit eens getroffen te zijn door een vernieling aan eigen bezit. De percentages voor fietsdiefstal zijn vrijwel identiek, namelijk 64% en 37%.

Het blijkt dus dat degenen die zelf slachtoffer zijn geweest van een bepaald delict sneller geneigd zijn tot het plegen van (het zelfde) delict dan diegenen die nooit slachtoffer zijn geweest.

⁵ Slachtofferschap van winkeldiefstal en vechtpartijen is niet meegenomen omdat dat niet mogelijk c.q. moeilijk te bepalen is. Diefstal uit auto is ook buiten beschouwing gelaten vanwege het verschil in de totalen (voor plegers n= 229, voor slachtoffers n= 29, namelijk degenen met een auto).

5 SCHOOL

In dit hoofdstuk wordt nader ingegaan op de schoolsituatie van jongeren in Roosendaal. In paragraaf 5.1 wordt een beeld geschetst van de schoolsituatie van leerlingen naar schooltype. Items als houding ten opzichte van school, spijbelen, van school gestuurd/geschorst en toekomstperspectief komen aan de orde, evenals onderlinge verbanden tussen deze items. In paragraaf 5.2 zal aandacht worden besteed aan de relatie tussen bovenstaande items en probleemgedrag, zoals alcoholgebruik, druggebruik en criminaliteit. Een aantal belangrijke tabellen zijn opgenomen in dit hoofdstuk. Voor de overige cijfermatige resultaten wordt verwezen naar bijlage 1, tabellen bij hoofdstuk 5.

5.1 Beschrijving schoolsituatie van leerlingen naar schooltype

In totaal zijn er 159 scholieren geënquêteerd, waarbij opgemerkt dient te worden dat een (steeds wisselend) aantal onder hen niet alle vragen heeft ingevuld. Het totaal aantal respondenten verschilt hierdoor enigszins per onderzoeksvraag.

In onderstaande tabel is weergegeven welke scholen de leerlingen bezoeken.

Tabel 5.1: Verdeling naar schooltype

schooltype	aantal leerlingen		Totaal leerlingen Roosendaal	
	abs.	%	abs.	%
MAVO	28	18	742	23
HAVO/VWO	49	31	1462	46
LBO	14	9	483	15
MBO	33	21	321	10
HBO	11	7	15	-
Overig	21	14	172	6
	-----	-----	-----	-----
Totaal	156	100	3195	100

Het aantal scholieren uit de steekproef dat algemeen vormend onderwijs volgt (49%) is nagenoeg even groot als het aantal scholieren dat gekozen heeft voor één of andere vorm van beroepsonderwijs (51%).

Vergeleken met het totaal aantal leerlingen in Roosendaal, bevat de steekproef in verhouding duidelijk minder leerlingen die MAVO, HAVO/VWO en LBO-onderwijs volgen en meer leerlingen die MBO, HBO en overig onderwijs volgen.

Wat betreft de **schoolcarrière** van de jongeren is het niet altijd even rooskleurig gesteld. Eénvierde van de scholieren is wel eens van schooltype veranderd. En 42% is één of twee keer blijven zitten.

Hoe kijken scholieren van verschillend schooltype tegen hun school aan? In de nu volgende tabel is dat weergegeven.

Tabel 5.2: Houding ten opzichte van school naar schooltype

houding ten opzichte van school								
school- type	heel leuk/		wisselend		vervelend/ heel vervelend		totaal	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
LBO	7	50	5	36	2	14	14	100
MBO	19	58	13	39	1	3	33	100
HBO	6	55	3	27	2	18	11	100
MAVO	4	14	21	75	3	11	28	100
HAVO	7	44	6	38	3	19	16	100
VWO	14	44	14	44	4	13	32	100
Anders	8	38	12	57	1	5	21	100
	----	----	----	----	----	----	----	----
Totaal	65	42	74	48	16	10	155	100

Bijna de helft van de scholieren vindt de eigen school dan eens leuk, dan eens vervelend; 42% heeft een positief oordeel over de eigen school.

Opvallend is het verschil tussen beroepsonderwijs en algemeen vormend onderwijs. Scholieren verbonden aan het beroepsonderwijs zijn over het algemeen positiever ten opzichte van hun school dan scholieren van het algemeen vormend onderwijs. Vooral de MAVO-scholieren blijken het niet echt leuk te vinden op school.

Ten aanzien van de houding ten opzichte van school valt geen verschil te constateren tussen jongens en meisjes.

Met betrekking tot het **spijbelgedrag** zegt 16% van de scholieren zo nu en dan te spijbelen⁶ (zie tabel 5.3). De meeste spijbelaars bevinden zich relatief gezien onder het MBO en HBO. De VWO-ers zijn echte 'brave' schoolgangers: slechts 3% spijbelt.

Opmerkelijk is het geringe aantal spijbelaars onder de MAVO-scholieren, aangezien hun houding ten opzichte van de eigen school toch het minst positief is.

⁶ Volgens de resultaten uit een onderzoek naar de ontwikkeling van jeugdcriminaliteit (zie Junger - Tas; Kruisink, 1987) ligt het landelijk spijbelpercentage onder scholieren voor het schooljaar 1985-1986 op 12%

Tabel 5.3: Spijbelen naar schooltype

school type	spijbelen				totaal	
	ja		nee			
	abs.	%	abs.	%	abs.	%
LBO	2	14	12	86	14	100
MBO	7	21	26	79	33	100
HBO	6	55	5	45	11	100
MAVO	2	7	26	93	28	100
HAVO	3	19	13	81	16	100
VWO	1	3	32	97	33	100
Anders	4	19	17	81	21	100
	---	---	---	---	---	---
Totaal	25	16	131	84	156	100

De vraag of je niet eens **geschorst c.q. van school gestuurd** bent, wordt door 16 van de 156 leerlingen positief beantwoord. Een duidelijk verschil naar schooltype valt hierbij niet te constateren.

De Roosendaalse scholieren zijn niet pessimistisch omtrent hun **kansen op de arbeidsmarkt**. Eénderde van de scholieren ziet goede kansen op de arbeidsmarkt, de helft denkt redelijke kansen te hebben. Per schooltype zijn er echter wel enkele verschillen aan te geven. Zo hebben HBO-ers een duidelijk beter toekomstperspectief voor ogen (meer dan de helft ziet goede mogelijkheden op de arbeidsmarkt) dan de overige scholieren. LBO-ers en MAVO-scholieren zien hun toekomstmogelijkheden juist weer somberder in.

Opvallend is ook dat op deze twee schooltypen een relatief groot aantal leerlingen zit, die geen uitspraak weet te doen omtrent hun kansen op de arbeidsmarkt.

Tot zover een beschrijving van de schoolsituatie van leerlingen naar schooltype. Vervolgens is nagegaan of er onderlinge verbanden bestaan tussen de items houding ten opzichte van school, spijbelen, van school geschorst/gestuurd en toekomstperspectief. Doel hiervan is om achtergronden van problemen op school te achterhalen.

Allereerst het verband tussen houding ten opzichte van school en spijbelen (zie tabel 5.4).

Tabel 5.4: Houding ten opzichte van school en spijbelen

houding t.o.v. school	spijbelen				totaal	
	ja		nee			
	abs.	%	abs.	%	abs.	%
(heel) leuk	7	11	58	89	65	100
wisselend (meestal)	15	20	61	80	76	100
vervelend	4	24	13	76	17	100

Uit de tabel blijkt: hoe vervelender men het vindt op school, hoe vaker men spijbelt.

Het verband tussen houding ten opzichte van school en het wel eens geschorst/van school gestuurd zijn laat hetzelfde beeld zien: relatief meer schorsingen bij een negatief oordeel over de school.

Van een verband tussen houding ten opzichte van school en de geschatte kansen op de arbeidsmarkt blijkt geen sprake te zijn. Scholieren met een positieve houding ten opzichte van school zien over het algemeen niet meer toekomstperspectief dan scholieren met een negatieve houding.

Ook blijkt er geen samenhang te bestaan tussen spijbelen en het geschorst/van school gestuurd zijn, tussen spijbelen en de kansen op de arbeidsmarkt, tussen spijbelen en zitten blijven en tussen geschorst/van school gestuurd zijn en de kansen op de arbeidsmarkt. Dit betekent dat spijbelaars niet per definitie degenen zijn die ooit één of meerder keren geschorst/van school gestuurd zijn en dat spijbelaars of 'geschorsten' hun kansen op de arbeidsmarkt niet minder groot achten dan de trouwe schoolgangers.

Wel is er een opmerkelijke relatie tussen zitten blijven en spijbelen. Van de scholieren die nooit zijn blijven zitten spijbelt 19% wel eens, van de scholieren die 1 keer zijn blijven zitten 8% en van de scholieren die 2 keer zijn blijven zitten 35%.

5.2 Relaties tussen schoolsituatie en probleemgedrag

In deze paragraaf wordt ingegaan op de (mogelijke) verbanden die er bestaan tussen de schoolsituatie van leerlingen en probleemgedrag. Achtereenvolgens worden verschillende items betreffende de schoolsituatie in verband gebracht met alcoholgebruik, vernielingen en diefstal (winkel, fiets, uit auto). Het gebruik van soft- en/of harddrugs is hier niet meegenomen, aangezien deze vorm van probleemgedrag niet tot nauwelijks voorkomt onder de geënquêteerde jongeren.

Schoolsituatie en alcoholgebruik

Ongeveer tweederde van alle scholieren drinkt wel eens alcohol. Echt vaak wordt er niet gedronken: van de alcoholgebruikers drinkt (wederom) tweederde minder dan eens per week, terwijl de overige bijna allemaal tussen de één en drie keer per week alcohol drinken. Scholieren die elke dag alcohol nuttigen komen niet voor.

Een echte samenhang tussen problemen op school en frequentie van alcoholgebruik valt niet te constateren. Zo veranderen bijvoorbeeld scholieren die alcohol drinken niet vaker van school dan medescholieren die geen alcohol drinken. Ook blijken scholieren die het (heel) leuk op school vinden even vaak alcohol te drinken als scholieren die (altijd) vervelend over school denken. En zittenblijvers drinken niet vaker of minder vaak alcohol dan niet zittenblijvers⁷.

Wat betreft spijbelen en alcoholgebruik is er wel sprake van enig verband. Spijbelers drinken over het algemeen vaker alcohol dan niet-spijbelers.

Tussen toekomstperspectief en alcoholgebruik bestaat eveneens een (zij het opmerkelijk) verband: scholieren die een gunstig toekomstperspectief voor ogen hebben drinken vaker alcoholhoudende dranken dan scholieren die minder gunstig denken over hun toekomst.

Schoolsituatie en vernielingen

Dertien van de 159 scholieren (= 8%) zegt ooit wel eens wat vernield te hebben. Dit lage absolute aantal jongeren houdt in dat de hierna gepresenteerde verbanden niet meer zijn dan een (grote) indicatie.

Uit de enquêtegegevens blijkt dat (slechts) voor twee items betreffende de schoolsituatie een samenhang bestaat met vernielingen, namelijk houding ten opzichte van de school en spijbelen. Voor beide geldt dat het aantal vernielingen toeneemt naarmate de houding ten opzichte van de school negatiever wordt c.q. er meer gespijbeld wordt.

Schoolsituatie en diefstal

Van het totaal aantal scholieren heeft 25% wel eens wat gestolen uit een winkel⁸, 11% zich schuldig gemaakt aan fietsdiefstal en 3% ingebroken in een auto. Ook hier dus weer enige terughoudendheid omtrent de gepresenteerde verbanden.

Allereerst **winkeldiefstal**. Scholieren die hun school als wisselend of vervelend ervaren, plegen meer winkeldiefstallen dan scholieren die het leuk vinden op school.

⁷ Wel is het zo dat de jongeren die 2x zijn blijven zitten vaker (en ook meer) alcohol consumeren dan de jongeren die 1x zijn blijven zitten.

⁸ Overigens is het delict winkeldiefstal door bijna driekwart van de scholieren langer dan een half jaar geleden gepleegd.

Het blijkt dat degenen die wel eens tussenuren op school hebben, vaker iets ongeoorloofd meenemen uit winkels dan degenen die geen tussenuren hebben.

Dat betekent echter niet dat hoe meer tussenuren (de scholier op school heeft), hoe vaker er wat uit een winkel gestolen wordt. Degenen die wel eens zijn blijven zitten, hebben vaker iets uit een winkel meegenomen dan de niet zittenblijvers. Net zoals bij vernielingen blijken spijbelaars meer winkeldiefstallen te plegen dan niet spijbelaars. En opmerkelijk is wederom, dat degenen die zich schuldig maken aan winkeldiefstal hun kansen op de arbeidsmarkt groter achten dan degenen die nog nooit iets uit een winkel hebben ontvreemd.

Ten aanzien van **fietsdiefstal** blijkt nagenoeg dezelfde samenhang met de schoolsituatie te bestaan als bij winkeldiefstal. Alleen geldt voor dit delict wel dat fietsdiefstal toeneemt naarmate de scholier negatiever ten opzichte van de school staat en hij/zij meer tussenuren in het lesrooster kent.

Tenslotte **het inbreken in een auto**. Zoals reeds eerder vermeld maken slechts 4 scholieren zich schuldig aan dit vergrijp. Het moge duidelijk zijn dat op basis van zo'n gering aantal moeilijk verbanden kunnen worden gelegd naar de verschillende items rond de schoolsituatie.

6 POSITIE OP DE ARBEIDSMARKT

Inleiding

In paragraaf 6.1 wordt ingegaan op een aantal items die betrekking hebben op de **werkende** jongeren, waarna in paragraaf 6.2 apart aandacht wordt besteed aan de aansluiting van de schoolcarrière op de arbeidsmarkt.

In paragraaf 6.3 vind een (korte) beschrijving plaats van de **werkloze** jongeren.

Voor meer informatie zie bijlage 1, tabellen bij hoofdstuk 6.

6.1 Werkende jongeren

Eerste Baan

Het totaal aantal jongeren dat na hun schooltijd werk gevonden heeft bedraagt 57. Dat het niet lang geduurd heeft voordat men aan de slag kan, blijkt uit de volgende tabel.

Tabel 6.1: Tijd tussen school en werk

aantal maanden	abs.	%
< 3	42	74
3 tot 6	10	18
6 tot 12	1	2
> 12	2	3
onbekend	2	3
Totaal	57	100

Driekwart van de 57 jongeren (24 jongens en 33 meisjes), die na hun schooltijd werk gevonden hebben, heeft minder dan 3 maanden op werk moeten wachten. Binnen het halve jaar heeft meer dan 90% zijn eerste betrekking. Bij de meisjes is de tijdsperiode tussen school en werk over het algemeen langer geweest dan bij jongens. Echt vaak hebben deze schoolverlaters niet gesolliciteerd. Zo'n 70% heeft niet meer dan drie keer hoeven te solliciteren, terwijl nog eens 10% binnen zes pogingen aan een baan is gekomen. Dat het soms toch wat langer duurt, getuige 12% (7 jongeren, waarvan 6 meisjes) die meer dan tien keer heeft moeten solliciteren alvorens aan het werk kon worden gegaan. Hoe men aan de eerste baan is gekomen, staat gepresenteerd in tabel 6.2.

Tabel 6.2: Hoe aan eerste baan gekomen.

wijze	abs.	%
uitzendbureau	14	25
familie/vrienden	17	29
arbeidsbureau	7	12
advertenties	7	12
anders	12	21
	----	----
Totaal	57	100

Opvallend is de rol van familie/vrienden binnen het proces van toetreding op de arbeidsmarkt. De meeste jongeren hebben gebruik gemaakt van deze 'kruiwagen' constructie. Het arbeidsbureau heeft een beperkte rol gespeeld bij het vinden van de eerste baan. Het uitzendbureau scoort daarentegen weer hoger.

Ten aanzien van de wijze waarop men aan de eerste baan is gekomen valt een duidelijk verschil naar sexe te constateren. Jongens komens voornamelijk via vrienden en/of familie aan hun eerste baan. Meisjes daarentegen vinden hun eerste betrekking voornamelijk via het uitzendbureau. Ook het arbeidsbureau wordt door meisjes (veel) meer gebruikt dan jongens: van de 7 jongeren die door middel van het arbeidsbureau aan een baan zijn gekomen zijn er 6 van het vrouwelijke geslacht.

Dat de 57 jongeren in het begin nog niet erg honkvast zijn, blijkt uit het feit dat meer dan de helft één of meerdere keren van werkkring is veranderd. De reden voor de verandering(en) vindt voor éénderde zijn oorsprong in het tijdelijke karakter van de baan. Eénvijfde heeft de baan opgezegd, omdat die niet leuk bleek te zijn. Daarnaast zijn er nog een aantal andere redenen genoemd, zoals onder andere er was geen werk meer (9%) en een beter aanbod gekregen (15%).

Huidig werk

Van de 57 jongeren die na hun schooltijd werk hebben gevonden hebben er op het moment van enquêteren nog 48 jongeren werk. Tabel 6.3 geeft een overzicht van het soort werk.

Tabel 6.3: Aantal werkende jongeren naar economische activiteit.

activiteit	aantal werkenden	
	abs.	%
industrie	7	15
bouwvak	3	6
landbouw	3	6
horeca	3	6
handel	13	27
kantoor	7	15
verpleging	1	2
textiel	3	6
verzorging	2	4
anders	4	8
onbekend	2	4
	-----	-----
Totaal	48	100

De jongeren zijn werkzaam in een groot aantal economische activiteiten. De (detail)handel is duidelijk favoriet, op ruime afstand gevolgd door industrie en kantoor.

Jongens zijn vooral werkzaam binnen de industrie, de bouwvak en de landbouw. Meisjes zijn weer meer werkzaam op kantoor of in de verpleging en verzorging. In de handel zijn evenveel jongens als meisjes werkzaam.

Het werk wordt door 81% van de jongeren als plezierig ervaren, terwijl 19% het wisselend of het niet naar zijn zin heeft.

Ongeveer driekwart van de jongeren wil het werk wat men nu doet graag blijven doen, terwijl bijna 10% het niet uit maakt. De overigen (15%) willen graag van baan veranderen.

Naast het werk volgt bijna 40% een opleiding of een cursus, waarvan meer dan de helft op eigen initiatief. Ongeveer éénderde van deze groep is partieel leerplichtig.

Drinken jongeren met problemen op het werk (met name die het wisselend of niet naar hun zin hebben) nu vaker alcohol of plegen zij vaker een delict dan jongeren die het naar hun zin hebben op het werk? Uit de onderzoeksgegevens blijkt dergelijk verband inderdaad aanwezig te zijn. Dat geldt zowel voor het alcoholgebruik als de delicten vernieling en diefstal (fiets, winkel, uit auto). Daarbij dient wel opgemerkt te worden dat het slechts om 19% (9 jongeren) van het totaal aantal werkende jongeren gaat.

6.2 Aansluiting schoolcarrière op het werk

Hoe is de aansluiting van de schoolcarrière op het werk verlopen? Om hieromtrent enig inzicht te verkrijgen, zijn voor de items die tot nu toe in deze paragraaf aan de orde zijn geweest, kruistabellen gemaakt met het opleidingsniveau en de schoolsituatie (houding ten opzichte van school, spijbelgedrag).

Opleidingsniveau

Wanneer het totaal aantal jongeren, die na hun schooltijd een baan heeft gevonden, wordt verdeeld naar opleidingsniveau, dan ontstaat het volgende beeld (zie tabel 6.4).

Tabel 6.4: Werkende jongeren naar opleidingsniveau.

opleiding	aantal werkenden	
	abs.	%
MAVO	18	32
HAVO	4	7
VWO	2	4
LBO	15	26
MBO	13	23
HBO	1	2
Anders	2	4
Niet ingevuld	2	4
	----	-----
Totaal	57	100

Uit de tabel blijkt, dat het merendeel van de werkende jongeren een MAVO, LBO of MBO opleiding achter de rug heeft. Werkenden met een hogere opleiding (HAVO, VWO en HBO) zijn dus duidelijk slecht vertegenwoordigd. Op basis van dit lage aantal is het niet mogelijk voor deze drie opleidingsniveaus betrouwbare uitspraken te doen omtrent de verschillende items die hierna aan de orde komen. Daarom wordt in het vervolg alleen het onderscheid weergegeven tussen MAVO, LBO en MBO.

Een verschil in aantal keren dat er is gesolliciteerd valt niet te constateren. Zowel van de MAVO-, LBO- als MBO-schoolverlaters heeft rond de driekwart niet meer dan drie keer gesolliciteerd. Mede hierdoor heeft het niet lang geduurd voordat een baan gevonden werd. Van de MAVO-schoolverlaters heeft 82% binnen de drie maanden een baan gevonden, van de LBO-ers 73% en van de MBO-ers 77%.

Hoe men aan de eerste baan is gekomen verschilt wel wezenlijk per opleidingsniveau. Schoolverlaters met een MAVO-opleiding hebben voornamelijk via het uitzendbureau en arbeidsbureau werk gekregen.

LBO-ers en MBO-ers hebben hun baan hoofdzakelijk te danken aan familie en vrienden en het reageren op advertenties of het schrijven van open sollicitatiebrieven.

Ten aanzien van het veranderen van werkkring zijn de MBO-opgeleiden het meest honkvast: 54% heeft nog steeds dezelfde baan. Voor LBO-ers geldt dit voor 33% en voor MAVO-opgeleiden voor 28%.

Van de 48 jongeren, die op het moment van enquêteren nog werkzaam zijn, hebben de jongeren met een MAVO-opleiding het 't meest naar hun zin op het werk (88%) in vergelijking met de MBO-ers (75%) en LBO-ers (64%)¹.

Tenslotte het volgen van een cursus of opleiding naast het werk. Van de MAVO-opgeleiden volgt 81% geen cursus of opleiding en is de rest (19%) nog partieel leerplichtig. Van de LBO-opgeleiden blijkt 73% zich niet met een opleiding/cursus bezig te houden, terwijl 18% op eigen initiatief en 9% verplicht door de werkgever een opleiding/cursus volgt. De werkende jongeren met een MBO-opleiding zijn duidelijk het actiefst naast hun werk: 'slechts' 39% volgt geen cursus, 15% is partieel leerplichtig en eveneens 39% is op eigen initiatief bezig om de kennis te vergroten. Door de werkgever is 8% verplicht tot het volgen van een opleiding/cursus.

Houding ten opzichte van school

Er valt een opmerkelijke samenhang te constateren tussen houding ten opzichte van school en het aantal keren dat er na school gesolliciteerd is. Hoe leuker men het op school heeft gevonden, hoe vaker men heeft gesolliciteerd, maar ook hoe sneller men aan een baan is gekomen. Dus werkende jongeren die het vervelend op school hebben gevonden, solliciteren minder vaak en moeten langer wachten op een baan dan werkende jongeren die een leuke herinnering aan hun school bewaren.

Opvallend is dat de groep jongeren met vervelende schoolervaringen relatief vaak gebruik maken van advertenties en bijvoorbeeld open sollicitatiebrieven. Deze wijze van solliciteren vergt nogal wat tijd, wat waarschijnlijk verklaart dat deze groep langer op een baan heeft moeten wachten.

Degenen met leuke schoolherinneringen veranderen vaker van werkkring dan degenen die minder leuke herinneringen aan school hebben overgehouden. Op het moment van enquêteren hadden beide groepen jongeren het duidelijk naar hun zin op het werk (81 respectievelijk 80%). De werkende jongeren met een negatief oordeel over hun school volgen over het algemeen vaker een cursus of opleiding naast het werk, waarvan het merendeel op eigen initiatief.

¹ Overigens is de rest (HAVO, VWO, HBO en anders opgeleiden (totaal n=7)) unaniem tevreden over het werk.

Ten opzichte van werkende jongeren die in het verleden nooit hebben gespijbeld blijken de jongeren die vroeger wel spijbelden iets vaker te solliciteren en sneller aan een baan te komen. Zij maken daarbij minder gebruik van het arbeidsbureau en meer van het reageren op advertenties. Verder hebben zij het minder naar hun zin op het werk en veranderen (mede daardoor?) vaker van baan. Ten aanzien van het volgen van een cursus of opleiding naast het werk valt er geen verschil te constateren.

6.3 Werkloze jongeren

Het totaal aantal werkloze jongeren die aan het onderzoek hebben meegewerkt, bedraagt 17 (5 jongens en 12 meisjes). Hiervan hebben er 9 na hun schooltijd nog gewerkt. Van deze 9 hebben er 6 (67%) binnen drie maanden werk gevonden. Daarbij is door eenzelfde aantal niet meer dan drie keer gesolliciteerd.

De wijze waarop deze jongeren aan een baan zijn gekomen is nagenoeg gelijkmatig verdeeld over de verschillende mogelijkheden: 2 via het uitzendbureau, 2 via familie/vrienden, 2 via advertenties, 1 via het arbeidsbureau en 1 middels een open sollicitatie (+ 1 niet ingevuld). Na hun eerste baan hebben 5 jongeren (56%) nog één of meerdere werkgever(s) gehad. De laatste betrekking is door 7 van de 9 jongeren als plezierig ervaren. Dat de betrekking toch is beëindigd, vindt zijn oorsprong in redenen als ruzie gekregen, tijdelijke aanstelling, militaire dienst en afwijzing na de proeftijd.

Op het moment van enquêteren zijn 8 van de 17 jongeren (47%) korter dan 3 maanden werkloos. Slechts een jongere is tussen de 3 en 6 maanden werkloos. De overigen zitten allemaal langer dan 6 maanden zonder werk. Het zijn voornamelijk meisjes die langer dan 6 maanden werkloos zijn.

Alle werkloze jongeren willen graag (weer) aan de slag. Daartoe wordt door bijna iedereen gesolliciteerd. Om hun kansen op werk verder te vergroten, is meer dan de helft van de werkloze jongeren bereid om onbetaald werk te doen. Het volgen van een cursus is daarentegen minder 'populair': slechts 4 jongeren blijken deze weg te bewandelen.

Tot slot is nog gekeken naar mogelijke verschillen in opleidingsniveau van werkende jongeren, jongeren die ooit gewerkt hebben maar nu werkloos zijn en jongeren die nooit gewerkt hebben. De volgende tabel geeft een overzicht.

Tabel 6.5: Opleidingsniveau van werkende en werkloze jongeren

Opleidings- niveau	werkend		werkloos				totaal	
	abs.	%	ooit abs.	gewerkt %	nooit abs.	gewerkt %	abs.	%
MAVO	16	34	1	11	3	38	4	24
HAVO	3	6	1	11	-		1	6
VWO	2	4	1	11	-		1	6
LBO	11	23	4	44	-		4	24
MBO	13	27	1	11	4	50	5	30
HBO	1	2	-		-		-	
Anders	2	4	1	11	1	13	2	12
	---	---	-	---	-	---	--	---
Totaal	48	100	9	100	8	100	17	100

Het blijkt dat (werkloze) jongeren met een MAVO en MBO opleiding problemen hebben met de aansluiting van de schoolcarrière op het werk. Opvallend is verder dat alle vier de jongeren met een LBO-opleiding reeds een betrekking hebben gehad alvorens ze werkloos zijn geworden.

7 VRIJE TIJDSBESTEDING

Het algemeen oordeel van de Roosendaalse jongeren over het uitgaansleven is reeds in hoofdstuk drie aan de orde geweest, evenals de frequentie van het uitgaan.

In dit hoofdstuk zal een beschrijving worden gegeven van enerzijds de wijze waarop Roosendaalse jongeren hun vrije tijd besteden en anderzijds de mogelijke negatieve aspecten die jongeren ten aanzien van het huidige aanbod aan recreatieve voorzieningen signaleren. Waar ten aanzien van de items die in dit hoofdstuk aan de orde komen duidelijke verschillen bestaan tussen verschillende groepen jongeren (scholieren, werkende en werkloze jongeren) zal dit worden aangegeven.

Enkele belangrijke tabellen zijn weer opgenomen in bijlage 1, tabellen bij hoofdstuk 7.

De vrije tijd wordt door ongeveer een vijfde van het totaal aantal jongeren (229) meestal buitenshuis doorgebracht. Iets meer dan de helft zit in zijn vrije tijd evenveel thuis als buitenshuis. Favoriete vrije tijdsbestedingen van de Roosendaalse jongeren zijn het bezoeken van vrienden, het uitgaan, sporten en winkelen.

Zoals in hoofdstuk 3 al naar voren is gekomen, wordt een **buurt- of clubhuis** maar matig bezocht. Van de jongeren die er wel komen c.q. zijn geweest, blijkt De Wieken de meeste toeloop te hebben (gehad) door de schoolgaande en werkende jeugd; werkloze jongeren komen of kwamen er niet. 't Heisteeke komt voor alle drie de categorieën jongeren op de tweede plaats.

De reden van het bezoek is voornamelijk gelegen in de aanwezigheid van vrienden, terwijl de mogelijkheid tot het beoefenen van bepaalde sporten en spelletjes ook (veel) is genoemd.

Interessanter is eigenlijk wat de Roosendaalse jongeren niet leuk vinden aan een buurt- of clubhuis. Van degenen die er nooit zijn geweest zegt het merendeel of "het is niets voor mij" of "het trekt me niet aan". Van degenen die er in het verleden wel zijn geweest maar er nu niet meer komen, vinden de meesten dat er niets is te doen. Te druk of te lawaaiig wordt ook nog wel genoemd, in tegenstelling tot te stil, wat door bijna niemand is vermeld.

Bijna een derde van het totaal aantal jongeren is van mening dat er **door de week** genoeg mogelijkheden zijn in Roosendaal om de vrije tijd door te brengen. Daarnaast vind een vierde het wel gaan, terwijl nog eens een vierde te weinig mogelijkheden ziet. Deze groep jongeren zou de mogelijkheden graag uitgebreid zien met een leuk jongerencentrum (46%), leuke cafés om een biljartje of kaartje te leggen (18%) of andere recreatieve voorzieningen, zoals bijvoorbeeld meer terrasjes in de binnenstad of een sportcafé.

Activiteiten die een jongerencentrum in haar programma zou moeten opnemen zijn onder andere disco-avonden, binnenspelen (zoals bijvoorbeeld biljarten, tafelvoetbal, tafeltennis), dagtrips, discussie-avonden en creatieve cursussen (koken, naaien).

Er wordt door de jongeren hoofdzakelijk in gezelschap van anderen uitgegaan. Scholieren gaan meestal op stap met enkele vrienden, terwijl werkende en werkloze jongeren de avond/nacht voornamelijk met één vriend of vriendin doorbrengen. Zo'n 11% van de jongeren gaat met een grote groep uit: werkloze jongeren doen dit het meest (20%), gevolgd door werkenden (14%) en scholieren (9%). Van degenen die uitgaan gaat 90% van de werkloze jongeren wel eens of regelmatig naar een **café**. Voor werkende en schoolgaande jongeren liggen de percentages respectievelijk op 80% en 69%. Een **discotheek** wordt het meest bezocht door de werkende jeugd (94%) op enige afstand gevolgd door de werklozen (80%) en scholieren (70%). Buiten een café of discotheek mag de bioscoop zich ook verheugen op bezoek van een groot aantal jongeren, namelijk 63%. Het tijdstip waarop (weer) naar huis wordt gegaan laat voor de drie categorieën jongeren een verschillend beeld zien. Scholieren maken het het minst laat: 29% gaat voor één uur naar huis, 44% tussen één en twee uur en 27% na tweeën. Daarentegen zijn werkende en werkloze jongeren echte nachtbrakers. Voor één uur gaat bijna niemand van hun naar huis, terwijl tot twee uur 66% van de werkende en 70% van de werkloze jongeren het nog steeds niet voor gezien houdt; de helft gaat zelfs pas na drie uur naar huis.

Dat de uitgaansgelegenheden in Roosendaal voor bepaalde jongeren te vroeg sluiten blijkt wel uit het feit dat 37% van de scholieren, 50% van de werklozen en 56% van de werkende jongeren de uitgaansgelegenheden graag wat langer open zien.

Ook kunnen volgens de Roosendaalse jongeren er nog wel wat extra uitgaansgelegenheden toegevoegd worden aan het huidige bestand. Van de scholieren blijkt 57% te weinig uitgaansmogelijkheden te zien tegenover 58% van de werkende en zelfs 80% van de werkloze jeugd.

Wat er dan zou moeten worden toegevoegd zijn hoofdzakelijk discotheken. Volgens degenen die deze wens hebben geuit, zijn er op het moment maar twee disco's: één waar 'kinderen' komen en één waar relatief veel 'tuig' komt. Het liefst zien zij een discotheek waar nooit gevochten wordt, waar een goede organisatie heerst (toezicht op entree) en waar goede muziek wordt gedraaid!

8 CONCLUSIES

In het onderzoek is een beeld geschetst van het gedrag van Roosendaalse jongeren. In totaal zijn 229 jongeren geënquêteerd om zodoende het onderzoek redelijk representatief te laten zijn voor de Roosendaalse jongeren in het algemeen, met uitzondering van werkloze jongeren.

De doelstelling van het onderzoek is met name gericht geweest op het verwerven van inzicht omtrent de mate waarin Roosendaalse jongeren minder gewenst c.q. ongewenst verdrag vertonen en de mogelijke problemen die de jongeren ondervinden op het gebied van scholing, werk en vrije tijd. De belangrijkste conclusies die in dit onderzoek naar voren zijn gekomen worden hier nogmaals op een rijtje gezet. Ze staan geordend aan de hand van de volgende vier onderdelen:

- criminaliteit;
- gebruik van alcohol en drugs;
- vrije tijdsbesteding;
- school, werk en werkloosheid.

Criminaliteit

- In totaal heeft 39% van de onderzochte groep jongeren één of meerdere vormen van criminaliteit gepleegd. Met uitzondering van het delict winkeldiefstal heeft de meerderheid van de delicten het afgelopen half jaar plaatsgevonden.
- Voor alle delicten geldt dat het percentage jongens hoger ligt dan meisjes. Het verschil is het kleinst bij winkeldiefstal.
- De werkende jongeren plegen zowel de meeste vechtpartijen/vernielingen als vermogensdelicten.
- Het plegen van criminaliteit hangt samen met spijbelen, frequentie van uitgaan en mate van alcoholgebruik.
- Vechtpartijen vinden zowel voor als na sluitingstijd van de uitgaansgelegenheden (ongeveer 2 uur) plaats. Vernielingen vinden vooral plaats na sluitingstijd.
- Slachtofferschap (van vernieling en/of fietsdiefstal) hangt samen met het plegen van (dezelfde) delicten.

Dit beeld komt sterk overeen met het beeld dat uit ander onderzoek naar criminaliteit onder jongeren naar voren komt (b.v. V. Dijk en Steinmetz, 1982). Jongeren die risicogedrag (uitgaan, alcoholgebruik) vertonen lopen meer risico slachtoffer te worden van criminaliteit en plegen zelf ook vaker criminaliteit.

Gebruik van alcohol en drugs

- Driekwart van de jongeren gebruikt nooit of minder dan één keer per week alcohol: 34% drinkt nooit en 41% minder dan één keer per week alcohol. Een niet onaanzienlijke groep (21%) drinkt tussen de één en drie keer per week en 5% drinkt vaker dan drie keer per week alcohol. Het percentage jongens en meisjes dat nooit alcohol drinkt is nagenoeg gelijk. Jongens drinken wel vaker en meer alcohol dan meisjes.

Door 8% van de jongeren wordt op een avond meer dan 10 glazen alcoholhoudende drank gedronken.

- Er blijkt een verschil te zijn in drinkgedrag naar sociaal economische status: scholieren drinken minder vaak alcohol dan werkloze- of werkende jongeren. Scholieren die spijbelen drinken overigens vaker alcohol dan scholieren die niet spijbelen. Het alcoholgebruik bij werkende jongeren ligt het hoogst: één op de tien werkende jongeren drinkt meer dan drie keer per week alcohol. Tevens drinken werkende jongeren meer glazen alcohol op een avond dan werkeloze en schoolgaande jongeren.
- Door 3% van de jongeren wordt wel eens soft-drugs gebruikt. Geen van de ondervraagde jongeren gebruikt harddrugs.

Vrije tijdsbesteding

- Eénvierde van de jongeren vindt dat er door de week te weinig mogelijkheden zijn om de vrije tijd door te brengen, terwijl meer dan de helft het aantal uitgaansgelegenheden in Roosendaal onvoldoende vindt.
- Een buurt of clubhuis wordt door de jongeren maar matig bezocht, vooral werkloze jongeren komen er nauwelijks. Dit heeft voornamelijk te maken met (voor-)oordelen als "het is niets voor mij" of "het trekt met niet aan". Jongeren die er vroeger nog wel kwamen maar tegenwoordig niet meer, vinden voornamelijk dat er te weinig te doen is.
- Uitbreiding van de recreatieve voorzieningen zou volgens veel jongeren kunnen geschieden met een leuk jongerencentrum waar plaats moet zijn voor activiteiten als disco-avonden, binnenspelen, dagtrips/excursies en creatieve cursussen. Het aantal uitgaansgelegenheden zou volgens de jongeren uitgebreid kunnen worden met minstens één goed georganiseerde (lees vecht-vrije) discotheek.

School, werk en werkloosheid

- Eénvierde van de scholieren is wel eens van schooltype veranderd en bijna de helft van het aantal scholieren is één of twee keer blijven zitten.
- Ruim 40% van de Roosendaalse scholieren vindt het (heel) leuk op school; iets minder dan de helft ervaart de school als wisselend en 10% heeft een duidelijk negatief nadeel. Opvallend is dat scholieren in het beroepsonderwijs een positiever oordeel hebben dan scholieren in het algemeen vormend onderwijs.
Met name leerlingen van de MAVO hebben een duidelijk minder positief oordeel: slechts 14% vindt de school (heel) leuk.
- Door 22% van de onderzochte groep jongeren wordt of is wel eens gespijbeld. Leerlingen van MAVO en VWO spijbelen het minst, die van MBO en HBO het meest. Werkende- en werkloze jongeren hebben in het verleden meer gespijbeld dan de schoolgaande jeugd tegenwoordig doet. Het spijbelen blijkt samen te hangen met de houding ten opzichte van school: hoe vervelender men het vindt op school, hoe vaker men spijbelt.

- De meeste Roosendaalse scholieren zien redelijke tot goede kansen voor zichzelf op de arbeidsmarkt. Leerlingen van het HBO zien de toekomst wat dit betreft het zonnigst; leerlingen van LBO en MAVO het somberst.
- De jongeren die van school komen hebben voor het merendeel, ongeacht hun opleiding, binnen het halve jaar de eerste betrekking gevonden. Daarna is meer dan de helft één of meer keer van werkkring veranderd. Jongeren met een LBO of MAVO-opleiding zijn duidelijk minder "honkvast" dan jongeren met een MBO-opleiding.
- De eerste betrekking wordt vooral via familie of vrienden en het uitzendbureau verkregen, en in mindere mate via het arbeidsbureau. Het zijn vooral meisjes die via het arbeidsbureau aan hun eerste baan zijn gekomen. Voorts blijkt dat jongeren met een MAVO-opleiding vaker via uitzendbureau en of arbeidsbureau en jongeren met een beroepsopleiding vaker via vrienden en familie of reageren op advertenties en het schrijven van open sollicitaties aan de slag komen. Opvallend is dat hoe leuker men het op school heeft gevonden, hoe vaker men heeft gesolliciteerd en hoe sneller men aan een baan is gekomen. Jongeren met een LBO of MAVO-opleiding zijn duidelijk minder "honkvast" dan jongeren met een MBO-opleiding.
- De werkende jongeren zijn over het algemeen tevreden met hun huidige werk. Dit geldt het sterkst voor jongeren met een MAVO-opleiding en het minst sterk voor jongeren met een LBO-opleiding. Een tamelijk groot deel (iets meer dan een kwart) van de jongeren (evenveel jongens als meisjes) werkt in de detailhandel. Verder hebben jongens vooral werk in de industrie, bouwvak en landbouw, terwijl meisjes vooral op kantoor en in verzorging/verpleging te vinden zijn. Werkende jongeren die het wisselend of niet naar hun zin hebben op het werk, drinken vaker alcohol en plegen ook vaker criminaliteit in vergelijking met degenen die hun werk wel plezierig vinden. Overigens zijn jongeren die vroeger op school spijbelden vaker ontevreden over hun werk.
- Van de werkloze jongeren is bijna de helft langer dan zes maanden werkloos. Overigens zijn dat bijna allemaal meisjes.
- Er worden door de jongeren zonder werk weinig cursussen gevolgd. Tevens zijn de diverse werkgelegenheidsprojecten slecht bekend bij deze groep jongeren.
- Van de 8 werkloze jongeren die nooit gewerkt hebben blijkt de helft een MBO-opleiding gevolgd te hebben. Dit en het feit dat veel werkende MBO-ers naast hun werk nog actief zijn in het volgen van cursussen doet vermoeden dat een MBO-opleiding wringt met de eisen die de arbeidsmarkt stelt.

BIJLAGE 1

TABELLEN BIJ HOOFDSTUK 3

Tabel 1: Leeftijd naar SES - in % -

	werkend n= 49	werkloos n= 17	scholier n= 159	totaal n= 225
15	-	-	21	15
16	-	6	26	19
17	20	12	17	17
18	25	18	20	20
19	37	41	15	22
20	16	18	1	6
21	2	6	■	1
Totaal	100	100	100	100

Tabel 2: Geboorteland naar SES - in % -

	werkend n= 49	werkloos n= 17	scholier n= 159	totaal n= 225
Nederland	94	82	91	91
Marokko	2	6	5	4
Turkye	■	6	-	-
Elders	4	6	4	4
Totaal	100	100	100	100

Tabel 3: Woonsituatie naar SES - in % -

	werkend n= 49	werkloos n= 17	scholier n= 159	totaal n= 225
beide ouders	72	53	87	81
1 van ouders	14	35	9	12
familie	4	-	1	1
zelfstandig	10	2	3	5
vrienden	-	-	1	1
Totaal	100	100	100	100

Tabel 4: Opleidingsniveau naar SES - in % -

	werkend n= 48	werkloos n= 17	scholier n= 156	totaal n= 221
MAVO	34	24	18	21
HAVO	6	6	10	9
VWO	4	6	21	17
LBO	23	24	9	13
MBO	27	30	21	23
HBO	2	■	7	6
anders	4	12	14	11
Totaal	100	100	100	100

Tabel 5: Spijbelgedrag naar SES - in % -

	werkend n= 48	werkloos n= 17	scholier n= 159	totaal n= 224
ja	37	23	17	22
nee	63	77	83	78
Totaal	100	100	100	100

Tabel 6: Vrije tijdsbesteding uit/thuis naar SES - in % -

	werkend n= 47	werkloos n= 17	scholier n= 159	totaal n= 223
meestal thuis	15	29	28	26
evenveel thuis als uit	60	41	53	53
buitenshuis	25	29	19	21
Totaal	100	100	100	100

Tabel 7: Bezoek buurt-/clubhuis naar SES - in % -

	werkend n= 47	werkloos n= 17	scholier n= 159	totaal n= 223
ja, vaak	8	—	4	5
ja, soms	11	6	18	15
nee, niet meer	17	12	14	14
nee, nooit	64	82	64	66
Totaal	100	100	100	100

Tabel 8: Frequentie uitgaan naar SES - in % -

	werkend n= 48	werkloos n= 17	scholier n= 159	totaal n= 224
zelden	27	41	39	37
1x per maand	17	12	17	16
1x per 14 dagen	15	—	18	16
1x per week	21	29	17	19
2x per week	17	12	8	10
> 2x per week	2	6	1	2
Totaal	100	100	100	100

Tabel 9: Oordeel uitgaansleven naar SES - in % -

	werkend n= 48	werkloos n= 17	scholier n= 158	totaal n= 223
gezellig	21	12	23	21
gaat wel	46	65	37	41
vervelend	31	6	14	17
weet niet	2	18	27	21
Totaal	100	100	100	100

Tabel 10: Uitgave tijdens uitgaan (in guldens) naar SES - in % -

	werkend n= 35	werkloos n= 10	scholier n= 96	totaal n= 141
<10	-	10	30	21
10-25	40	40	50	47
25-50	26	50	16	21
50-75	11	-	3	5
75-100	14	-	1	4
>100	9	-	-	2
Totaal	100	100	100	100

Tabel 11: Alcoholgebruik naar SES - in % -

	werkend n= 49	werkloos n= 17	scholier n= 158	totaal n= 224
nooit	16	53	38	34
< 1x per week	47	35	39	41
> 1x en < 4x p.week	27	12	20	21
> 3x per week	8	-	3	4
iedere dag	2	-	-	-
Totaal	100	100	100	100

Tabel 12: Gemiddeld aantal glazen alcohol per uitgaansavond naar SES - in % -

	werkend n= 47	werkloos n= 17	scholier n= 157	totaal n= 221
0	16	53	38	34
< 1-3	23	18	36	32
4-6	26	6	14	16
7-10	21	12	6	10
11-15	9	6	5	6
16-20	2	6	1	1
> 20	2	-	1	1
Totaal	100	100	100	100

TABELLEN BIJ HOOFDSTUK 4

Tabel 13: Type delict naar leeftijd -in %-

	15 n=33	16 n=43	17 n=39	18 n=46	19 n=49	20 n=13	21 n=2
vechtpartij/vernieling	6	14	21	35	20	31	■
vermogensdelict	21	23	31	37	45	8	(50)

Tabel 14: Type delict naar opleidingsniveau -in %-

	MAVO n=47	HAVO n=20	VWO n=36	LBO n=29	MBO n=51	HBO n=12	ANDERS n=25
vechtpartij/vernieling	34	15	6	24	20	33	16
vermogensdelict	23	40	25	34	39	25	36

Tabel 15: Type delict naar spijbelgedrag -in %-

	Ja n=49	Nee n=175
vechtpartij/vernieling	29	18
vermogensdelict	41	29

Tabel 16: Type delict naar frequentie uitgaan -in %-

	zelden n= 82	1 of 2x per maand n= 73	1x per week n= 42	> 2x per week n= 27
vechtpartij/vernieling	16	21	21	33
vermogensdelict	27	30	31	48

Tabel 17: Type delict naar alcoholgebruik -in %-

	nooit n= 77	<1x per week n= 91	>1x en <4x n= 47	>3x week n= 9
vechtpartij/vernieling	8	25	28	44 (4)
vermogensdelict	21	38	34	-

Tabel 18: Slachtofferschap vernieling naar (plegen) vernieling
-in %-

slachtoffer	vernield	
	ja n= 21	nee n= 208
ja	67	36
nee	33	64
Totaal	100	100

Tabel 19: Slachtofferschap fietsdiefstal naar (plegen)
fietsdiefstal -in %-

slachtoffer	fietsdiefstal	
	ja n= 28	nee n= 201
ja	64	37
nee	36	63
Totaal	100	100

TABELLEN BIJ HOOFDSTUK 5

Tabel 20: Zittenblijven door scholieren - in % -

blijven zitten	n= 158
nee	58
ja, 1 x	31
ja, 2 x	11
Totaal	100

Tabel 21: verandering van schooltype door scholieren - in % -

verandering schooltype	n= 155
nee	75
ja	25
Totaal	100

Tabel 22: Frequentie alcoholgebruik naar spijbelen - in % -

	ja n= 26	nee n= 132
nooit	19	42
< 1x per week	38	39
> 1x < 4 x per week	35	17
> 3x per week > iedere dag	8	2
Totaal	100	100

Tabel 23: Frequentie alcoholgebruik naar schatting kansen op de arbeidsmarkt - in % -

	goed/redelijk n= 127	matig/slecht n= 13	weet niet n= 15
nooit	34	46	60
< 1x per week	42	31	27
> 1x > 4 x per week	22	15	13
> 3x per week < iedere dag	2	8	-
Totaal	100	100	100

Tabel 24: Plegen vernieling naar houding ten opzichte van school - in % -

	(heel) leuk n= 28	wisselend n= 43	(altijd) vervelend n= 8
ja, regelmatig	-	2	-
soms	11	16	25
nooit	89	82	75
Totaal	100	100	100

Tabel 25: Plegen vernieling naar spijbelen - in % -

	ja n= 19	nee n= 60
ja, regelmatig	-	1
soms	26	12
nooit	74	87
Totaal	100	100

Tabel 26: Plegen winkeldiefstal naar houding ten opzichte van school - in % -

	(heel) leuk n= 65	wisselend n= 75	(altijd) vervelend n= 17
ja, regelmatig	■	1	■
soms	20	28	29
nooit	80	71	71
Totaal	100	100	100

Tabel 27: Plegen winkeldiefstal naar aantal tussenuren per week op school - in % -

	geen n= 83	1-2 n= 36	> 2 n= 28
ja, regelmatig	—	—	4
soms	19	39	25
nooit	81	61	71
Totaal	100	100	100

Tabel 28: Plegen winkeldiefstal naar zittenblijven - in % -

	nee (n= 90)	ja, 1x (n= 50)	ja, 2x (n= 17)
ja, regelmatig	1	—	—
soms	21	30	35
nooit	78	70	65
Totaal	100	100	100

Tabel 29: Plegen winkeldiefstal naar spijbelen - in % -

	ja (n= 27)	nee (n= 131)
ja, regelmatig	4	-
soms	44	21
nooit	52	79
Totaal	100	100

Tabel 30: Plegen winkeldiefstal naar schatting kansen op de arbeidsmarkt - in % -

	goed/redelijk (n= 127)	matig/slecht (n= 13)	weet niet (n= 15)
ja, regelmatig	1	-	-
soms	27	15	20
nooit	72	85	80
Totaal	100	100	100

Tabel 31: Plegen fietsdiefstal naar houding ten opzichte van school - in % -

	(heel) leuk (n= 65)	wisselend (n= 75)	(altijd) vervelend (n= 17)
ja, regelmatig	1	3	-
soms	5	11	18
nooit	94	86	82
Totaal	100	100	100

Tabel 32: Plegen fietsdiefstal naar aantal tussenuren per week op school - in % -

	geen (n= 83)	1-2 (n= 36)	> 2 (n= 28)
ja, regelmatig	■	-	11
soms	6	8	18
nooit	94	92	71
Totaal	100	100	100

Tabel 33: Plegen fietsdiefstal naar zittenblijven - in % -

	nee (n= 90)	ja, 1x (n= 50)	ja, 2x (n= 17)
ja, regelmatig	3	■	■
soms	9	4	24
nooit	88	96	76
Totaal	100	100	100

Tabel 34: Plegen fietsdiefstal naar spijbelen - in % -

	ja (n= 27)	nee (n= 131)
ja, regelmatig	7	1
soms	26	5
nooit	67	94
Totaal	100	100

Tabel 35: Plegen fietsdiefstal naar schatting kansen op de arbeidsmarkt - in % -

	goed/redelijk (n= 127)	matig/slecht (n= 13)	weet niet (n= 15)
ja, regelmatig	1	-	-
soms	27	15	-
nooit	72	85	100
Totaal	100	100	100

TABELLEN BIJ HOOFDSTUK 6

Tabel 36: Aantal keren dat is gesolliciteerd voordat werk gevonden werd

aantal keren	abs	%
1-3x	39	68
4-6x	6	10
7-10x	2	3
> 10x	7	12
onbekend	3	7
Totaal	57	100

Tabel 37: Aantal keren van werkkring veranderd

aantal keren	abs	%
geen	23	40
1x	13	23
2x	6	11
> 2x	13	23
onbekend	2	3
Totaal	57	100

Tabel 38: Tevredenheid werk naar alcoholgebruik

tevreden %	nooit		1x per week		>1x p. week	
	abs	%	abs	%	abs	%abs
ja	7	88	18	82	13	76
wisselend	1	12	3	14	3	18
nee	-	-	1	4	1	6
Totaal	8	100	22	100	17	100

Tabel 39: Tevredenheid werk naar plegen vernieling

tevreden	ja, regelmatig/soms		nooit	
	abs	%	abs	%
ja	6	(67)	17	90
wisselend	3	(33)	1	5
nee	—	■	1	5
Totaal	7	(100)	19	10

Tabel 40: Tevredenheid naar plegen winkeldiefstal

tevreden	ja, regelmatig/soms		nooit	
	abs	%	abs	%
ja	11	79	27	82
wisselend	3	21	4	12
nee	■	■	2	6
Totaal	14	100	33	100

Tabel 41: Tevredenheid werk naar plegen fietsdiefstal

tevreden	ja, regelmatig/soms		nooit	
	abs	%	abs	%
ja	6	(60)	32	86
wisselend	3	(30)	4	11
nee	1	(10)	1	3
Totaal	10	(100)	37	100

Tabel 42: Opleiding naar wijze eerste baan gekomen

Opleiding	Hoe aan eerste baan gekomen										totaal	
	uitzend- bureau		familie/ vrienden		arbeids- bureau		adver- tenties		anders			
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
MAVO	8	44	2	11	3	17	1	6	4	22	18	100
LBO	2	13	6	40	2	13	2	13	3	20	15	100
MBO	2	15	4	31	1	8	3	23	3	23	13	100

Tabel 43: Opleiding naar tevredenheid met werk

Opleiding	tevredenheid							
	ja		wisselend		nee		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
MAVO	14	88	1	6	1	6	16	100
LBO	7	64	3	27	1	9	11	100
MBO	9	75	3	25	-	-	12	100

Tabel 44: Houding t.o.v. school naar aantal keren gesolliciteerd

Houding	aantal keren gesolliciteerd					
	1-3		> 4		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%
heel leuk/leuk	17	63	10	37	27	100
wisselend	15	79	4	21	19	100
(altijd) vervelend	6	100	-	-	6	100

Tabel 45: Houding t.o.v. school naar tijdsduur voor het vinden van een baan

Houding	Tijdsduur				Totaal	
	< 3 maanden		> 3 maanden			
	abs	%	abs	%	abs	%
heel leuk/leuk	23	85	4	15	27	100
wisselend	14	74	5	26	14	100
(altijd) vervelend	4	67	2	33	6	100

Tabel 46: Houding t.o.v. school naar wijze aan eerste baan gekomen

Houding	uitzend- bureau		familie/ vrienden		Wijze arbeids- bureau		adver- tenties		anders		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
(heel)leuk	5	17	11	38	4	14	4	14	5	17	29	100
wisselend	8	42	4	21	3	16	1	5	3	16	19	100
(altijd) vervelend	■	■	1	17	■	■	2	34	3	50	6	100

Tabel 47: Houding t.o.v. school naar veranderen van werkkring

Houding	geen		Aantal keer veranderd		>2 keer		totaal	
			1 keer					
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
(heel)leuk	12	41	5	18	12	41	29	100
wisselend	6	33	6	33	6	33	18	100
(altijd)								
vervelend	4	67	2	33	■	■	6	100

Tabel 48: Houding t.o.v. school naar tevredenheid met werk

Houding	ja		Tevredenheid		nee		totaal	
			wisselend					
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
(heel)leuk	21	81	4	15	1	4	26	100
wisselend	11	79	2	14	1	7	14	100
(altijd)								
vervelend	4	80	1	20	■	-	5	100

Tabel 49: Houding t.o.v. school naar volgen cursus of opleiding

Houding	volgen cursus of opleiding									
	nee		patieel leerplicht		eigen initiatief		verplicht door werk- gever		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
(heel)leuk	18	64	3	11	6	21	1	4	28	100
wisselend (altijd)	12	86	1	7	1	7	■	■	14	100
vervelend	-	-	1	20	3	60	1	20	5	100

Tabel 50: Spijbelen naar tijdsduur voor het vinden van een baan

spijbelen	tijdsduur					
	< 3 maanden		> 3 maanden		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%
ja	17	89	2	11	19	100
nee	24	71	10	29	34	100

Tabel 51: Spijbelen naar aantal keren gesolliciteerd

spijbelen	tijdsduur				totaal	
	1-3 keer		> 3 keer			
	abs	%	abs	%	abs	%
ja	13	68	6	32	19	100
nee	26	76	8	24	34	100

Tabel 52: Spijbelen naar wijze eerste baan gekomen

spijbel.	hoe aan eerste baan gekomen											
	uitzend- bureau		familie/ vrienden		arbeids- bureau		adver- tentie		anders		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
ja	5	26	5	26	1	5	4	21	4	21	19	100
nee	9	25	11	31	6	17	3	8	7	19	36	100

Tabel 53: Spijbelen naar tevredenheid met werk

spijbelen	tevredenheid						totaal	
	geen		1 keer		> 1 keer		abs	%
	abs	%	abs	%	abs	%		
ja	12	71	4	24	1	6	17	100
nee	25	86	3	10	1	3	29	100

Tabel 54: Spijbelen naar veranderen van werkkring werk

spijbelen	aantal keer veranderd						totaal	
	geen		1 keer		> 1 keer		abs	%
	abs	%	abs	%	abs	%		
ja	5	28	5	28	8	44	18	100
nee	18	50	8	22	10	28	36	100

TABELLEN BIJ HOOFDSTUK 7

Tabel 55: Doorbrengen vrijetijd

	abs	%
meestal thuis	59	26
evenveel thuis als buitenshuis	119	53
buitenshuis	47	21
Totaal	225	100

Tabel 56: Keuze buurt- of clubhuis naar SES - in % -

Buurt/clubhuis	scholieren		werkend		werkloos	
	abs	%	abs	%	abs	%
Don Bosco	-	-	-	-	-	-
Fatima	8	14			1	(33)
't Gebouwke	4	7	2	13		
't Heisteeke	13	22	4	25	1	(33)
Kaaieke Boven	1	2				
Kalsdonk	3	5	2	13		
Keijenburg	1	2				
De Wieken	17	29	5	31		
Eijkhuis West	4	7	1	6	1	(33)
Anders	6	10	2	13		
Totaal	58	100	16	100	3	(100)

Tabel 57: Tijdstip naar huis gaan (na avond stappen) naar SES - in % -

Tijdstip	scholieren		werkend		werkloos	
	abs	%	abs	%	abs	%
voor 24.00	9	10	-	-	1	(10)
24.00-01.00	18	19	2	6	-	
01.00-02.00	42	44	10	28	2	(20)
02.00-03.00	20	21	12	33	5	(50)
later dan 03.00	6	6	12	33	2	(20)
Totaal	95	100	36	100	10	(100)

**Tabel 58: Oordeel over aantal uitgaansgelegenheden naar
SES - in % -**

Aantal	scholieren		werkend		werkloos	
	abs	%	abs	%	abs	%
genoeg	41	43	15	42	2	20
te weinig	54	57	21	58	8	80
Totaal	95	100	36	100	10	100